

Wilde ooievaars in gevangenschap

Het houden van wilde Europese vogels in gevangenschap is verboden tenzij het gaat om vogels, geboren in gevangenschap en geïdentificeerd met een vaste voetring.

Een vaste voetring heeft een zodanige diameter dat deze alleen bij een zeer jonge vogel om de poot kan worden aangebracht en niet meer kan worden verwijderd zonder de ring te beschadigen. Een vaste voetring wordt formeel beschouwd als het bewijs dat een vogel in gevangenschap is geboren. Dat geldt dus ook voor ooievaars. De eigenaar van een wilde ooievaar, geboren in gevangenschap en met een vaste voetring, moet vervolgens beschikken over een CITES-document waarop de ringgegevens van de wilde vogel zijn vermeld om de vogel te mogen houden, vervoeren en verkopen.

Wilde vogels in de natuur zoals ooievaars worden geringd met speciale knijpringen waarbij de gegevens centraal worden geregistreerd.

Deze knijpringen worden op een latere leeftijd omgedaan.

Het is verboden om een wilde vogel/ooievaar met een knijpring in gevangenschap te houden. Er wordt nooit een vergunning gegeven om deze te mogen houden, verkopen of kopen.

Bij opvangcentra voor wilde vogels geldt er een ontheffing voor het tijdelijk houden van wilde vogels in gevangenschap. Dat betreft wilde vogels die vanwege verwondingen, ziekte, olieslachtoffers enz. worden gevonden en bij een opvangcentrum voor wilde vogels worden opgevangen met de bedoeling om de vogels na herstel/behandeling weer los te laten in de natuur.

Stichting De Lokkerij heeft een specifieke ontheffing om te fungeren als opvangcentrum voor wilde ooievaars en mag dus zieke ooievaars of ooievaars met verwondingen opvangen en behandelen met de bedoeling om deze weer los te laten in de natuur. Deze ontheffing moet regelmatig worden vernieuwd waarbij wordt gekeken of de faciliteiten en de deskundigheid nog altijd up to date zijn en voldoen aan de eisen.

Volgens de Flora en Faunawet is het verboden om wilde dieren/vogels, die gehouden worden in gevangenschap, anders dan tijdelijk in een opvangcentrum, los te laten in de natuur.

Daar zijn verschillende argumenten voor die enerzijds in het belang zijn van het individuele dier en anderzijds in het belang zijn van de wilde dieren/vogels in de natuur.

Het is bekend dat dieren, die geboren zijn in gevangenschap, zich niet vanzelfsprekend kunnen redden in de natuur. Het is ook bekend dat dieren vanuit de natuur die vervolgens een langere tijd in gevangenschap worden gehouden, zich niet altijd als vanzelfsprekend weer kunnen redden in de natuur. Hoe langer een wilde vogel in een opvangcentrum wordt gehouden, hoe kleiner de kans dat de vogel zich uiteindelijk in de natuur zal kunnen redden.

Er zijn natuurbeschermingsprojecten waarbij bedreigde dier/vogelsoorten in eerste instantie in gevangenschap worden gehouden met de bedoeling om jonge dieren uiteindelijk los te laten in de natuur om de natuurlijke populatie te versterken of om een nieuwe populatie te creëren.

Voorbeelden zijn de Californische Condor, de Raaf op de Veluwe, de Echoparkiet op Mauritius en natuurlijk het succesvolle ooievaarsherintroductie project in Nederland.

Kenmerkend voor deze projecten is dat de dieren, waarvan het de bedoeling is om te worden losgelaten, worden geboren in de omgeving van de locaties waar de dieren uiteindelijk worden losgelaten.

Zo zijn er in Nederland de ooievaars buitenstations gekomen zoals Stichting De Lokkerij in het Reestdal bij Meppel.

Als er al een wilde populatie aanwezig is in een regio, is het de bedoeling dat de nieuwe dieren onderdeel worden van de natuurlijke populatie en binnen deze populatie leren hoe zich te handhaven in de natuur.

Als er nog geen nieuwe populatie is, is het een complex probleem waarbij het een proces is waar soms tientallen jaren mee gemoeid zijn voordat zich weer een zelfstandige populatie kan handhaven. Daarbij is het vaak noodzakelijk om nog meerdere jaren op speciale plaatsen, als ondersteuning, de wilde vogels bij te voeren om te voorkomen dat de dieren door gebrek aan voedsel het alsnog niet gaan redden. Het bijvoeren van wilde vogels, die onderdeel zijn van een herintroductieproject, is

wereldwijd bekend. Zo zijn er in Frankrijk “gierenrestaurants” voor de Vale gier, de Aasgier en de Lammergier.

Een andere reden dat het loslaten van wilde dieren/vogels vanuit gevangenschap is verboden heeft te maken met het belang van de wilde populatie. Er moet rekening worden gehouden met het risico dat er besmettelijke ziektes vanuit gevangenschap worden geïntroduceerd in de natuur. Het kan daarbij gaan om besmettelijke ziektes die binnen de natuurlijke populatie niet voorkomen waardoor het loslaten ten koste kan gaan van wilde vogels.

Dat betekent dat het individuele belang van het dier om te worden losgelaten in de natuur ondergeschikt moet zijn aan het belang en de risico's van de wilde populatie.

Om deze reden worden, binnen natuurbeschermingsprojecten, de dieren volstrekt gescheiden gehouden van andere vogels/dieren in gevangenschap. Ook dan zijn er stringente veterinaire protocollen om te voorkomen dat het loslaten van de dieren een gezondheidsrisico is voor de wilde dieren/vogels.

Het afgelopen jaar en de afgelopen maanden zijn we geconfronteerd met de publiciteit rond een ooievaar die door een particulier via internet was gekocht in België.

Het ging om een ooievaar, geboren bij een vogelpark in Duitsland, die via de handel terecht was gekomen in België om vervolgens via Marktplaats.nl te worden aangeboden.

Een ooievaar met een vaste voeding en met de benodigde vergunning mag op deze manier legaal worden gehouden, vervoerd en aangeboden.

Er is alle reden om kritiek te hebben op de manier waarop vogels in gevangenschap worden gehouden, vervoerd en verhandeld. Dat geldt niet alleen voor ooievaars maar ook voor roofvogels, uilen en andere vogels zoals papegaaien en parkieten die massaal via internet of via vogelmarkten of dierenwinkels worden aangeboden.

Allemaal wilde vogels die veelal legaal in gevangenschap worden gehouden.

Kijken we naar de problematiek van de gezondheid, het welzijn en de risico's van het verspreiden van besmettelijke ziektes dan is duidelijk dat deze handel ronduit dier/vogelvriendelijk is en een risico voor andere vogels in gevangenschap.

Als vogeldierenarts binnen de Kliniek voor Vogels heb ik inmiddels 30 jaar te maken met de verspreiding van besmettelijke ziektes via de (legale en illegale) handel.

Feitelijk bizar als we ons realiseren dat een dergelijke handel in honden/katten enz. volstrekt niet acceptabel is.

Alle reden om de actie die gestart is door “Vroege Vogels” te steunen tegen de handel in wilde dieren/vogels via internet.

De actie om een ooievaar vanuit gevangenschap en vanuit de handel los te laten in de natuur is een ander verhaal.

Het is niet vanzelfsprekend om een dergelijke ooievaar gewoon even los te laten omdat het zielig is dat een dergelijke ooievaar in gevangenschap wordt gehouden.

In dierentuinen, vogelparken en ook bij deskundige particuliere vogelhouders worden vogels zoals ooievaar, flamingo's, ibissen, watervogels enz. gehouden.

Waar het om gaat is dat er moet worden voldaan aan de eisen die gesteld moeten worden aan de huisvesting, de voeding en de verzorging om de gezondheid en het welzijn van de vogels in gevangenschap te waarborgen.

Het staat natuurlijk iedereen vrij om van mening te zijn dat ooievaars of andere wilde vogels niet in gevangenschap gehouden zouden moeten worden. De wetgeving zal dan moeten worden veranderd en dat zie ik niet gebeuren. De realiteit is dat, zolang de wetgeving niet veranderd is deze dieren in gevangenschap gehouden mogen worden.

Het idee dat wilde vogels in gevangenschap en gekocht via de handel, losgelaten moeten worden in de natuur is een ander verhaal en staat haaks op de regelgeving die is bedoeld voor de gezondheid en het welzijn van de individuele vogel en die bedoeld is om wilde populaties te beschermen tegen de risico's van besmettelijke ziektes en het verstoren van het evenwicht zoals zich dat binnen natuurlijke populaties heeft ontwikkeld.

Het kopen van oehoes, haviken, ooievaars enz., die als wilde vogels gehouden (mogen) worden in gevangenschap, om deze vervolgens los te laten in de natuur is geen goede zaak en gaat voorbij aan de belangen van de (individuele) vogels.

Vogelliefhebbers en natuurbeschermers moeten zich daar tegen verzetten.

Het opkomen voor de belangen en het welzijn van vogels in gevangenschap is een goede zaak en verdient alle steun.

Het opkomen voor de belangen van wilde vogels in de natuur is ook een goede zaak en verdient alle steun.

Het loslaten van wilde vogels, die legaal gehouden worden in gevangenschap, in de natuur verdient niet automatisch alle steun.

Zeker als deskundigheid wordt genegeerd zoals dat is gebeurd met de ooievaar Freedom waar via de media en de politiek uitermate populistisch is omgesprongen met de belangen van de individuele vogel en met de belangen van de wilde ooievaars in de natuur.

Het heeft er alle schijn van dat er andere belangen speelden dan de belangen van de wilde ooievaars.

Drs. Jan Hooimeijer
Vogeldierenarts- Kliniek voor Vogels
Bestuurslid Stichting De Lokkerij
www.kliniekvoorvogels.nl
info@kliniekvoorvogels.nl

Dit artikel is gepubliceerd in het jaarverslag van 2011 van :
Stichting Ooievaarsbuitenstation "De Lokkerij" Reestdal
Schiphorsterweg 28 7966 AC Schiphorst Meppel
www.delokkerij.nl e-mail: delokkerij@planet.nl

Meppel , nov. 2012